

Fem de la innovació una estructura d'estat

L'any 2014 ha servit per corroborar dues tendències que es consoliden al nostre país. D'una banda, una sostinguda eclosió de la recerca científica. De l'altra, el fet que aquesta producció, els seus excel·lents resultats, no es traslladen adequadament al teixit econòmic i social mitjançant processos d'innovació i de creació de valor afegit. Així, acabàvem l'any amb noves dades que ens demostren que això no és una flor d'estiu sinó que ja és una evidència incontestable. L'impacte científic mitjà de les universitats públiques catalanes és un 60% superior a la mitjana mundial, fet que fa que ocupin la sisena posició dins de la UE-15. Pel que fa a concessions d'ajuts altament competitius de l'European Research Council, Catalunya es posiciona al grup de països europeus que més ajuts capten a totes les convocatòries.

Quins factors expliquen l'eclosió de la recerca científica a Catalunya en els últims 25 anys? Podem afirmar que hi han intervingut principalment tres factors clau i dues condicions de contorn. En primer lloc, les universitats catalanes han estat més obertes i dinàmiques que les institucions universitàries de la resta de l'Estat, han assumit sense embuts la voluntat d'esdevenir universitats de recerca en el context internacional. En segon lloc, s'ha consolidat una política d'incentius per a la recerca que s'ha mostrat extremadament eficient. Em refereixo principalment als sexennis de recerca del personal docent i investigador de tot l'Estat i a la creació d'oportunitats per fer recerca. Finalment, i no

menys rellevant, s'ha establert un cert model propi de política científica a Catalunya, amb dos grans pilars: la creació de centres de recerca d'excel·lència a partir de l'expertesa universitària (amb un model de gestió àgil i lluny de l'estructura funcional del CSIC) i el desplegament del programa Icrea de captació i retenció de talent. Aquests factors s'han vist complementats per dues condicions de contorn: d'una banda, que la comunitat investigadora ha assumit la cultura de l'excel·lència i ha mostrat voluntat d'homologar-se als estàndards europeus; de l'altra, que les polítiques de recerca de la Generalitat s'han mostrat constants i estables malgrat els cicles electorals i els relleus polítics dels governs.

JOSEP MARIA VILALTA

ASSOCIACIÓ CATALANA D'UNIVERSITATS PÚBLIQUES (ACUP)

La constància en les polítiques ha beneficiat l'eclosió de la recerca científica

Arribats a aquest punt, cal que ens preguntem quines polítiques caldria desenvolupar per aconseguir també l'eclosió de la innovació al nostre país. Com facilitem la transferència de coneixements i de tecnologia? Com ajudem les empreses a innovar des dels poders públics? Com

afavorim la creació de noves empreses intenses en R+D? És necessari manifestar en primer lloc que aquest repte és probablement encara més complex i difícil d'abastar que el que hem aconseguit assolint la primera divisió científica europea. De ben segur, no valen receptes fàcils, ni dreces, ni còpies mimètiques d'experiències i models d'altres països. Una estratègia que es proposa en deter-

minats cercles recomanaria desinvertir en recerca per fer-ho en innovació. En aquest punt manifestem el meu total desacord. Invertir en innovació –ara imprescindible– no es pot fer a compte de fer-ho menys en recerca. Els països més avançats del món en aquesta matèria ens demostren com recerca i innovació són vasos comunicants que es retroalimenten en una mena de cercle virtuós.

El foment de la innovació s'asenta clarament en els valors col·lectius i en els empresarials. Per això cal una aposta d'estat per un sistema educatiu sòlid i central de la societat catalana. Des d'afavorir la cultura del risc fins a transitar del model empresarial de costos laborals baixos i escàs valor afegit cap a la innovació i la internacionalització; des d'un reforç de la formació professional fins a l'aposta per a la massiva inserció dels doctors al teixit empresarial. Des de la universitat, hem d'instaurar incentius per a la innovació, en la línia del que s'ha fet per afavorir la producció científica. I fer molt més permeables les carreres acadèmiques i empresarials per afavorir la mobilitat dels professionals.

Per acabar, ens calen, també, polítiques estables i recursos públics per a la innovació. S'han posat en marxa iniciatives encertades com els doctorats industrials o el programa d'indústria del coneixement, però les magnituds són definitives. A tall d'exemple, l'agència pública de Finlàndia Tekes té un pressupost de 600 milions d'euros per fomentar la innovació. A Catalunya no arriba ni a una desena part.

FERRAN FORNE